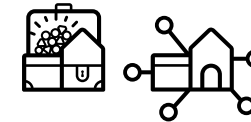

De kunst van het verbinden

Wetenschap en technologie op Katholieke Basisschool Op de groene alm

Vijf jaar geleden begon Op de groene alm met zes leerlingen in de Utrechtse nieuwbouwwijk Leidse Rijn. Inmiddels zijn dat er meer dan 250, het aantal blijft groeien. Vanaf het begin hebben wetenschap, natuur en techniek (WNT) centraal gestaan in het onderwijs van de school.

Je beste zelf zijn, dat is de missie van de school. Samen met de docenten wil directeur Judith van der Lee het beste uit de leerlingen halen, hen zelfstandig en verantwoordelijk maken. “In het eerste jaar van onze school hadden we alleen nog leerlingen tot en met groep 4. We hadden een klein team, met elkaar zijn we gaan nadenken hoe we natuuronderwijs konden geven. Dat was onze droom. En de aanleiding om te kijken naar andere mogelijkheden van lesgeven. Uiteindelijk hebben we natuur gecombineerd met wetenschap en techniek omdat die vakken elkaar versterken. We hebben gekeken naar de domeinbeschrijvingen van natuuronderwijs: wat moeten we geven. Van daaruit zijn we gaan experimenteren. Belangrijkste voor ons was dat alles zo ervaringsgericht mogelijk moest zijn. We zien dat de slimme kinderen hierdoor worden uitgedaagd omdat ze zelf kunnen onderzoeken, wetenschap kunnen ondergaan. Leerlingen met een achterstand worden juist weer enorm gemotiveerd om hiermee aan de slag te gaan. Vooral door het doen, ze hoeven geen lesmethodes en boeken te lezen.”

Al in de beginperiode heeft de school veel gedaan met de omgeving. “We zijn begonnen met een aantal onderzoekjes in de wijk, geholpen door Stichting Utrecht Natuurlijk. Via Eduscience hebben we opdrachtbakken aangeschaft die het ontdekkend en samen leren erg stimuleren. Ons schoolplein is ook ingericht voor WNT met een waterbak om dijken te bouwen en kanalen te graven. Die activiteiten zijn we in de afgelopen jaren gaan uitbreiden: in de klassen is nu bijvoorbeeld Lego, Knex en Kapla aanwezig. We doen veel excursies, bijvoorbeeld naar Nemo. We hebben ook veel contact met het wetenschapsknooppunt. We werken ook elk jaar een aantal weken aan een schoolbreed thema, dat is nu water. We willen alle vakken zoveel mogelijk hierin betrekken, en het is klasoverstijgend. Zo heeft groep 7 voor de kleuters een watermuur gemaakt waarmee ze kunnen zien hoe water kan stromen. Samen met de kleuters hebben de leerlingen de muur getest, en nu staat deze permanent bij groep 1 en 2. Het thema wordt altijd afgesloten met presentaties voor elkaar en voor de ouders.”

DE KUNST VAN HET VERBINDEN

Per week krijgen de leerlingen een uur WNT. “Daarnaast is het verweven en verbonden in de keuzes die ze zelf kunnen maken, bijvoorbeeld als ze keuzewerk hebben. Zoals gezegd hebben we ook het schoolbrede thema; dan werken ze drie weken lang aan niets anders. Uiteindelijk komt de totale tijd ver boven het uur dat we ervoor in het rooster hebben staan. Je maakt tijd door vakken aan elkaar te verbinden en door WNT in andere vakken terug te laten komen. De doelen van bijvoorbeeld rekenen en taal zijn makkelijk te verbinden met WNT-projecten, bijvoorbeeld door het schrijven van een verslag of het meten en maken van grafieken voor onderzoek. We hebben ook ons kunst- en cultuurbeleid opnieuw opgezet door gebruik te maken van de cirkel van ontwerpend leren, ook op dat vlak maken we de verbinding. We zien dat dat erg bevorderend werkt voor het creatief proces bij onze leerlingen.”

“Daar is het ons uiteindelijk om te doen: zorgen dat leerlingen meer en op een andere manier leren. Ze mogen ontdekken, experimenteren en falen. Ze merken dat fouten maken niet erg is, maar dat je bezig bent jezelf, je onderzoek of je ontwerp te verbeteren. We zien dan ook weinig faalangst bij onze leerlingen. Ook leren ze in grotere groepen te werken, met een gezamenlijk doel. Onlangs was een aantal groep 5-leerlingen bezig een kettingreactie-installatie te bouwen. Uiteindelijk hebben ze die met de hele klas gebouwd. Belangrijk is ook het enthousiasme van de leerlingen, de verwondering. Ik was bij een gastles in groep 7 van een hoogleraar. Het was best ingewikkeld, maar alle leerlingen zaten met open mond te luisteren. Daarom doen we dit, leerkrachten halen de meeste energie uit de betrokkenheid van hun leerlingen. En dat gebeurt hier, met een andere vorm van onderwijs en het zelf vormgeven van je lessen.”

AMBITIE

“We doen nu een schoolbreed thema per jaar, we werken dan school- en vakdoorbekend. Ik zou dat graag willen uitbreiden, de andere zaakvakken erbij betrekken en de lesmethodes nog meer loslaten. Voor de zwakkere leerlingen heb je die misschien nog nodig maar de andere leerlingen gedijen goed in de lessen die we zelf maken. Het is voor veel leerkrachten wel weer een stap te ver om alle methodes los te laten, je blijft die nodig hebben om voldoende de kerndoelen te halen. Het kost veel tijd en veel energie om zelf je onderwijs te ontwerpen. Dit jaar hebben we een techniekcoördinator, volgend jaar twee. Dat maakt het ook weer mogelijk om meer te gaan doen.”

TIP

van Op de groene alm

ZORG JE DAT EEN DIVERSITEIT aan materialen in de klas hebt. Werken met schoolbrede thema's is zowel voor leerkrachten als leerlingen ongelooflijk leuk, het werkt stimulerend. Je kunt daarmee klein beginnen, bijvoorbeeld eerst alleen in de klassen.

* SCHOOLGEGEVENS *

SCHOOL: Katholieke basisschool Op de groene alm, Utrecht

CONTACTPERSOON: Judith van der Lee, directeur

WEBSITE: www.ksu-opdegroenealm.nl

EMAIL: info.opdegroenealm@ksu-utrecht.nl

